

WARD / ward

**AANVRAAG MEERJARIGE ////
ACTIVITEITENSUBSIDIE ////
2017 - 2020 ////////////////**

INHOUDSOPGAVE ////////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

1. Korte typering van de organisatie	3
2. Artistieke uitgangspunten, signatuur en beschrijving activiteiten	5
2a. Artistieke uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorgenomen activiteiten	5
2b. Belangrijkste artistieke ambities voor de periode 2017 – 2020	7
2c. Beschrijving op projectniveau van de activiteiten die in de jaren 2017 en 2018 worden uitgevoerd	9
2d. Beschrijving hoofdlijnen activiteiten in 2019-2020	15
2e. Relatie van de nu aangevraagde activiteiten tot de eerder uitgevoerde activiteiten en missie	16
3. Plaats in het veld	18
4. Ondernemerschap	20
4a. Bedrijfsvoering en financiering	20
4b. Publieksbenadering	24
5. Spreiding	27
6. Toelichting op begroting, dekkingsplan en kengetallen	28

“Ann Van den Broek weet met The Black Piece de toeschouwer van begin tot eind in het moment te plaatsen, te sturen en tegelijkertijd laat ze ons dwalen door de duisternis. Je wilt alles volgen, ook wat je niet kunt zien.”

– Uit het juryrapport van de VSCD dansprijzen

1. KORTE TYPERING VAN DE ORGANISATIE // //

“Ik ben een kritische dansmaker. Ik verzet mij tegen datgene wat nooit in vraag wordt gesteld, wordt genegeerd of zonder meer als norm wordt beschouwd. Ik schik mij niet makkelijk en iedere kwestie is, telkens weer, een aanleiding om niet weg, maar dieper te kijken. Dit betekent niet dat er een herkenbare ideologie of een maatschappelijke boodschap in mijn werk zit. Ik ben geen schreeuwer, geen activist, hoef geen statement te maken, maar schuw het niet als het past. Het is geen doel op zich mensen wakker te schudden maar het dient als ondertoon, als één van de lagen in mijn werk.”
– Ann Van den Broek

////////// Missie

Ward/waRD is het Nederlands-Vlaams gezelschap van Ann Van den Broek. Ward/waRD creëert en produceert eigennuttige en beklijvende voorstellingen met de mens als vertrekpunt, overschrijdt de grenzen tussen de verschillende kunst disciplines, geeft een plek aan het onorthodoxe en streeft naar een kritische, directe en intense dialoog met zijn publiek.

////////// Hoofddoelstelling

Ward/waRD produceert en verspreidt de visie en het werk van Ann Van den Broek in binnen- en buitenland en ondersteunt haar artistieke ambities. Anns voorstellingen ontwikkelen zich steeds vaker tot hedendaagse ‘Gesamtkunstwerken’ die de grenzen tussen de verschillende kunst disciplines, kijker en performer, fictie en realisme, scène en zitplaats doen vervagen. Daarom initiëren we samenwerkingen met kunstenaars uit diverse disciplines en zoeken we ook naar alternatieve speelplekken. Ann wil een innovator zijn en haar stempel drukken op de (inter)nationale kunstensector.

////////// Kernactiviteiten van de organisatie

Ward/waRD **produceert**. De ontwikkeling en verspreiding van de unieke bewegingstaal en beklijvende voorstellingen van Ann Van den Broek vormen de kern van onze werking.

Ward/waRD **stelt in vraag**. Via haar werk stelt Ann prangende artistieke en sociaal-maatschappelijke vragen. Dans is voor haar een dynamisch concept, een rekbaar begrip. De onophoudelijke ontwikkeling van haar taal impliceert dat ze de grenzen van dans als discipline binnen de podiumkunsten telkens in vraag stelt, verlegt en herschrijft. Tegelijkertijd is dans haar middel om te reflecteren en communiceren over de drijfveren van de mens. Ze daagt haar toeschouwers uit om maatschappelijke thema's anders te bekijken en confronteert hen met vastgeroeste opvattingen en vooroordelen. Met haar voorstellingen gaat ze in dialoog met de maatschappij waar ze zelf deel van uitmaakt.

1. KORTE TYPERING VAN DE ORGANISATIE ////////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

Ward/waRD **onderzoekt**. Vanaf 2017 organiseert Ward/waRD onderzoekslabo's. We nodigen verschillende dansers, performers, muzikanten en beeldend kunstenaars uit voor een intensieve en compacte onderzoeksperiode. De labo's staan volledig in functie van de artistieke vrijheid van de kunstenaar. Hier leggen we de basis voor toekomstige projecten.

Ward/waRD **leidt op**. Vanaf 2017 organiseren we met regelmaat workshops, summerclasses en gastcolleges. Ook bieden we stageplekken aan om in contact te komen met een nieuwe generatie dansers. Daarnaast coacht Ann steeds vaker jonge makers en kunstenaars uit andere disciplines.

////////// **Veranderingen ten opzichte van vier jaar geleden**

Ward/waRD ontwikkelde zich, mede dankzij de structurele ondersteuning van het FPK, tot een prominent dansgezelschap binnen de podiumkunsten in de Lage Landen. Deze positie impliceert, ons inziens, bepaalde verantwoordelijkheden: We gaan onze hoofddoelstelling (en bijhorende kernactiviteiten) nadrukkelijker uitwerken. We zetten sterker in op educatie, coaching en artistieke vernieuwing.

- Nu ons gezelschap sterker in haar schoenen staat, kunnen we onze werking verbreden. We werken ons educatief luik (workshops en summerclasses) verder uit. Daarnaast blijven we ons engageren voor gastcolleges bij verschillende kunstopleidingen en bieden we stageplekken aan. Ook vullen we steeds vaker een adviserende rol in op vraag van jonge makers en kleinere gezelschappen.
- Daarnaast profileren we ons steeds sterker als innovator binnen de kunstensector. We stellen met onze eigenzinnige aanpak heersende tendensen binnen de podiumkunsten in vraag en groeien uit tot een referentie voor de Nederlands-Belgische dans. Onze onderzoekslabo's worden in functie hiervan georganiseerd: vernieuwing vloeit voort uit inspirerende samenwerkingen over de grenzen van de disciplines heen. We werpen ons op als bewaker van de artistieke vrijheid.
- Bovendien hebben we sinds 2015 een *preferred partnership* met de Rotterdamse Schouwburg/Theater Rotterdam die in 2017 leidt tot een volwaardige samenwerking. Naar aanleiding hiervan richten we ons nog sterker op het ontwikkelen van projecten in én samen met de stad Rotterdam (haar (artistieke) organisaties, kunstenaars en inwoners).

“Surrealistisch The Black Piece is al hoogtepunt in dit dansseizoen.”

– NRC Handelsblad

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR // EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //

2A. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN DIE TEN GRONDSLAG LIGGEN AAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEITEN

“Wat schuilgaat onder wat we maskeren met gedrag en een zelf gecreëerde identiteit, dat is de mens. Daarover wil ik communiceren.”

– Ann Van den Broek

////////// Emotioneel minimalisme

Ann's werk is rauw, dynamisch, vooruitstrevend, direct, oprecht en compromisloos. Het is gebaseerd op fundamentele, eenvoudige menselijke noden zoals het leggen van contact, het bevredigen van behoeften en overleven. Tekenend zijn de terugkerende motieven: onrust, strijd, weerstand, mateloosheid, drift, woede, controle en dwangmatigheid, fanatisme, nihilisme en activiteit versus passiviteit.

Haar stijl omschrijven we als emotioneel minimalisme met als onderliggende spanning de dualiteit tussen abstractie en emotie. Het expressieve karakter van haar taal wordt getemperd door een strakke, uitgepuurde vorm. Dit conflict is niet enkel zichtbaar in de bewegingen zelf, maar ook in de strenge, bijna mathematische choreografische structuren. Deze vormen een algemeen rationeel en controlerend kader waarbinnen het oncontroleerbare, het intuïtieve, innerlijke drijfveren, schuilgaan. Marcelle Schots zegt hierover in het boek *Protect/perform, over het werk van Ann Van den Broek*: “Je kan het vergelijken met de manier waarop we in ons dagelijks leven trachten onze gevoelens in de hand te houden in de openbare ruimte.”

De danstaal van Ann is door die combinatie van emotie en abstractie geëvolueerd tot een idioom dat zich markeert op de breuklijn van vormelijkheid en theatraliteit. Eenvoudige alledaagse of menselijke bewegingen vormen de basis en worden herleid tot de essentie, maar behouden voor de toeschouwer een bepaalde graad van herkenbaarheid.

////////// Dramaturgische blauwdruk ('Gesamtkunstwerk')

Het maakproces ontstaat vanuit een blauwdruk die de basis van alle elementen van de creatie bevat: de structuur, kostuums, toneelbeeld, muziek en doelgerichte beweging. Bij aanvang van het creatieproces worden alle samengevoegde elementen verder ontleed en ontwikkeld om tot de uiteindelijke presentatievorm te komen.

De dramaturgie van de stukken vertrekt vanuit lichamelijkheid, danstaal, compositie en ruimte. Tezamen vormt dat één idioom. Alle elementen (zoals decor, licht, muziek) moeten noodzakelijk zijn. Met de verschillende elementen en bewegingen wordt gepuzzeld en geschoven om tot een eigenzinnige dramaturgische lijn te komen.

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR // EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //

Ritme en repetitieve bewegingen vormen een belangrijke sleutel om de structuur en het tempo van de voorstelling te bepalen. Herhaling van beweging geeft de urgentie van haar emotionele oorsprong weer. Dit vertaalt zich niet enkel in de ritmiek van de bewegingen, maar ook in de manier waarop er met muziek wordt gewerkt. Muziek en sound zijn een integraal onderdeel van het kernconcept. Vrijwel altijd wordt er samengewerkt met een componist die het maakproces op de voet volgt en zijn compositie parallel creëert.

////////// **Het lichaam van de danser**

Ann verlangt van haar dansers en artistieke medewerkers een grote openheid tijdens het creatieproces, de bereidwilligheid om zich onder te dompelen in haar denkwereld en de donkerste kanten of meerdere lagen van de mens op te zoeken.

Ann benadert haar dansers als emotionele lichamen met persoonlijke bagage en herinneringen (zie verder paragraaf 2b.). Ze vertrekt vanuit een combinatie van Alexander techniek en Method Acting (Stanislavski). Hun fysieke en mentale grenzen worden opgezocht en telkens weer verlegd. Het zijn mensen van vlees en bloed die het publiek zonder tussenkomst van theatrale of dramaturgische trucs ontmoeten. Ze worden ontdaan van hun aura en ongrijpbaarheid. Ze zijn kwetsbaar zonder dat ze medelijden opwekken. Dit menselijke aspect maakt haar werk confronterend, maar is tegelijkertijd een manier om toenadering te zoeken tot haar publiek. De komende vier jaar kiest Ann ook voor performers zonder een professionele opleiding om zich verder te verdiepen in de zeggingskracht van het (ongetrainde) menselijke lichaam.

“De (zeer herkenbare) onmacht om met dood en rouw om te gaan wordt zichtbaar én voelbaar gemaakt met dwingend herhaalde bewegingspatronen.”

– Het Parool over Q61 Cemetery

////////// **Dialogo met de toeschouwer**

In haar werk gaat Ann in tegen vastgeroeste denk- en gedragspatronen. Haar dansers spelen hierin een sleutelrol. Op strategische momenten worden ze gedwongen het publiek als uitdager tegemoet te treden en de vierde wand (die niet enkel op de klassieke scène, maar ook op locatie en in musea bestaat als natuurlijke scheiding tussen performer en toeschouwer) te doorbreken. Ze zoeken bevestiging, afkeuring of een antwoord. Tegelijkertijd zorgt die vierde wand voor bescherming van intieme

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR /// EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN ///

processen, verlangens en emoties, die de dansers liever voor zichzelf houden. Door de onvoorspelbare omgang met de vierde wand, het spel van aantrekken en afstoten tussen dansers en publiek, bevindt de toeschouwer zich doorheen de performance zowel in de rol van klankbord als voyeur. Het is een tweeslachtige verhouding die Ann strategisch opzoekt en uitspeelt. Het doel van de creaties is om het publiek te beroeren en te laten ervaren. De toeschouwer wordt vanuit zijn stoel gedwongen om te participeren. Hij is niet langer uitsluitend beschouwer. Hij wordt aangezet tot denken, geconfronteerd met verlangens en frustraties. Hij wordt uitgedaagd om zijn blik te verruimen zonder dat er hem iets wordt opgelegd.

Ann gebruikt haar creatieproces, haar artistieke samenwerkingen en haar voorstellingen als een uitwisseling van gedachten. Haar werk is voer voor discussie, omdat ze vaak toont wat verborgen of onbesproken blijft. Communicatie is de essentie van haar werk. Mensen komen niet voor de schoonheid van de beweging, maar voor datgene wat die beweging hun over henzelf vertelt.

2B. BELANGRIJKSTE ARTISTIEKE AMBITIES VOOR DE PERIODE 2017 – 2020

“Systems thinking is a discipline for seeing wholes. It is a framework for seeing interrelationships rather than things, for seeing patterns of change rather than static snapshots. ... And systems thinking is a sensibility- for the subtle interconnectedness that gives living systems their unique character.”
– Peter Senge, *The Fifth Discipline*

////////// Thematische lijnen 2017 – 2020

De komende periode zet WArD/waRD in op een meerjarenbeleid dat de nadruk legt op een sterkere inhoudelijke of thematische samenhang tussen de artistieke activiteiten. De geplande projecten *Self-Accusation* (werktitel, 2017), *Self-Accusation Soli* (werktitel, 2017), *FF+Rew 60:00* (2018) en *Amnesia/Memory Loss* (werktitel, 2019) worden verbonden door de overkoepelende thema's herinnering en chaos en structuur. *FF+Rew 60:00* ging in première in 2005 en ligt aan de bron van onze thematische lijnen voor 2017 – 2020. We hernemen deze voorstelling, omdat in retrospectief blijkt dat het een sleutelstuk was voor Anns carrière, een blauwdruk voor haar taal. De thema's herinnering en chaos en structuur vormen niet enkel een rode draad doorheen deze voorstelling, maar zijn vandaag de dag nog steeds een belangrijke kwaliteit van Anns werk.

We trekken deze thematische lijn ook door op organisatorisch niveau. We vestigen ons vanaf 2017 in Rotterdam, een metropool die haar dynamiek haalt uit de dagelijkse spanning tussen chaos en structuur.

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR /// EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN ///

////////// **Totaalconcept**

Zoals reeds gezegd zoekt Ann steeds meer naar een grensoverschrijdende vorm en benadert deze vorm vanuit verschillende invalshoeken. Ze streeft er niet enkel naar om verschillende kunstdisciplines samen te brengen, maar zoekt ook naar methodes om de klassieke scheiding tussen performer en toeschouwer, theater en publieke ruimte te overbruggen. Haar artistieke ambitie ligt in het creëren van totaalconcepten waarin de verschillende bouwstenen (beweging/dans, performance, muziek/sound, tekst, beeld) een evenwaardige plek krijgen. Binnen deze groeiende **holistische aanpak** zijn alle elementen onlosmakelijk met elkaar verbonden in functie van het geheel. Anns artistieke verlangen naar een totaalervaring voor de toeschouwer is een afspiegeling van de behoefte in onze huidige maatschappij om via verschillende media een universeel of totaalbeeld van onze leefwereld te vormen.

////////// **Artistieke kruisbestuivingen**

Anns streven naar grensoverschrijdende vormen noodzaakt tot artistieke samenwerkingen met diverse kunstenaars, theaterwetenschappers en dramaturgen met wie ze een sterke affiniteit voelt en die door de expertise binnen hun eigen discipline een meerwaarde vormen voor haar verdere ontwikkeling. De komende vier jaar zetten we onze samenwerkingen verder met onder meer Gregory Frateur (zanger), Nicolas Rombouts (componist, muzikant), Mike Figgis (filmmaker), Bernie van Velzen (video- en lichtontwerper) en Niek Kortekaas (beeldend kunstenaar, scenograaf) en zoeken we naar nieuwe inspirerende ontmoetingen en kruisbestuivingen, zoals Johan Simons (regisseur), Doug Aitken (fotograaf en curator Station to Station) e.a..

////////// **Performen in niet-klassieke theaterruimte**

Een holistische aanpak brengt een open blik ten opzichte van de performance ruimte met zich mee. Ann verkende reeds de mogelijkheden van de klassieke theaterzaal en doorbrak haar traditionele codes (*The Black Piece*, *Pushing The Wheel*). De komende vier jaar gaat ze nog verder in haar herinterpretatie van de klassieke scène. Ze verplaatst de scène naar een museum, een park, een loods, een plein, een begraafplaats en onderzoekt het effect hiervan op haar performers en toeschouwers. Buiten de klassieke theaterruimte heersen er andere (onuitgesproken) regels die het typische 'kijken en bekeken worden' tijdens een voorstelling op een interessante manier beïnvloeden. Ann blijft voorstellingen maken voor de klassieke theaterruimte, maar denkt tegelijkertijd na over de manier waarop deze zich eenvoudig laten adapteren aan alternatieve locaties.

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR // EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //

2C. BESCHRIJVING OP PROJECTNIVEAU VAN DE ACTIVITEITEN DIE IN DE JAREN 2017 EN 2018 WORDEN UITGEVOERD

////////// Self-Accusation (werktitel) - 2017

'Self-Accusation: Confession, Divulgence, Avowal, Unbosoming'

Artistieke beschrijving

De thematische lijnen voor 2017-2018, beschreven in paragraaf 2b. krijgen gestalte in de nieuwe creatie *Self-Accusation*. *Self-Accusation* is een opeenvolging van verschillende en zeer specifieke soli. De creatie is een intrigerende estafette van beweging, beeld, tekst en sound die zich rechtstreeks tot de toeschouwer richt.

'Selbstbezichtigung' van Peter Handke is de belangrijkste inspiratiebron. De toon van de tekst kleurt de voorstelling. Ze is een ontboezeming, maar geen zelfbeklag, vraag om aandacht of medelijden. Ze is humoristisch, soms ironisch, maar nooit zelfspot. Ze is een confrontatie met de manier waarop we schaapachtig meedraaien in de maatschappij, maar ze zet niet aan tot opstand. Ze stelt in vraag, doet ons stilstaan bij de keuzes die we nooit gemaakt hebben. Ze confronteert ons met de herinneringen van de performers, die orde in hun mentale chaos trachten te brengen door de goede dingen van de slechte te scheiden.

Elke performer brengt tijdens zijn solo een eigen biecht in beweging, sound of tekst. In een haast oneindige herhaling nemen de verschillende performers de biecht van elkaar over en gaan ze de confrontatie met zichzelf en de toeschouwer aan. Licht, sound, film/projectie, beweging en tekst worden live uitgevoerd, gestuurd en gemanipuleerd door de performers in een installatie als decor.

Werkwijze en productie

Self-Accusation is een voorstelling met zeven performers/dansers met een diverse professionele achtergrond. Ann duikt afwisselend zowel met elke performer afzonderlijk als met de hele groep de studio in om vanuit de sterke en zwakke punten van de performers (zie paragraaf 2a.) soli te creëren. De tekst van Peter Handke vormt een initieel vertrekpunt van waaruit ze eigen tekst, beweging of sound ontwikkelen. Vanaf januari 2017 worden de soli samengebracht tot een geheel.

Voor de verdere artistieke uitwerking van de voorstelling laat Ann zich bijstaan door Nicolas Rombouts (soundonderzoek, advies live compositie), Bernie van Velzen (video, lichtontwerp), Niek Kortekaas (ontwerp sound-, beeld- en lichtinstallatie), Hans Timmerman (tekstadvies) en Marc Vanrunxt (outside eye). Ze worden in een vroeg stadium betrokken bij het proces (zie paragraaf 2a.)

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR ////////////////////////////////////// EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //////////////////////////////////////

Tijdens de repetitieperiode worden er op en naast scène stagiaires ingeschakeld. Eén stagiair zal zowel Ann als de productieleider assisteren tijdens de creatie. Daarnaast worden er vier dansstudenten van AHK, Codarts en ArtEZ ingeschakeld als understudy (zie hoofdstuk 1).

De voorstelling wordt gecreëerd in coproductie met de Rotterdamse Schouwburg, ccBe (Antwerpen), het festival Rencontres Chorégraphiques Internationales de Seine-Saint-Denis (Parijs) en CCN Lyon.

Verkoop

Inke Berbee (theaters NL), Line Rousseau (internationaal) en WARD/waRD (pop podia, alternatieve locaties) doen de verkoop.

Beoogd speelplan

Première 2017 (blijft na 2018 op het repertoire)

Totaal 40 voorstellingen in 2017 & 2018, waarvan 14 in grote zalen

2017-2018

Schouwburg - Rotterdam* (3), Stadsschouwburg - Amsterdam* (2), Stadsschouwburg - Utrecht* (2), Parktheater - Eindhoven* (2), Odeon De Spiegel Theaters - Zwolle* (2), Schouwburg De Lawei - Drachten (1), LUX - Nijmegen (1), De NWE Vorst - Tilburg (1), Chassé Theater - Breda* (1), Stadstheater - Arnhem (1), Korzo - Den Haag* (2), Speelhuys - Helmond (1), Toneelschuur - Haarlem* (2), De Harmonie - Leeuwarden (1), Parkstad Limburg Theaters - Heerlen (1), Grand Theatre - Groningen (1), Verkadefabriek - Den Bosch* (2), Antwerpen (2), Parijs (4), Londen (3), Overige internationaal (5)

* In deze steden wordt contact gelegd met poppodia met als doel de voorstelling hier later nogmaals te spelen

---

“Een heus gesamtwerk dat imponeert door de vaak onheilspellende sfeer, de precieze bewegingen, uitgekiende techniek, fraaie timing en de heftige dans.”

– Scenes over The Black Piece

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR // EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //

De doelgroep

- Danspubliek Nederland, België, internationaal.
- Muziek-, theater- en beeldende kunst liefhebbers.
- Filmliefhebbers, psychologen, filosofen en studenten (kunstopleidingen maar ook film- en theaterwetenschappen).

Planning

- Research: 10 dagen in het najaar van 2016.
Van 15/08 tem 19/08/2016 en van 19/09 tem 23/09/2016 in ccBe (Antwerpen).
- Repetities: 35 dagen in het voorjaar van 2017.
Van 2/01 tem 6/01/2017, 9/01 tem 13/01/2017 en 16/01 tem 20/01/2017 (Rotterdam, Lyon, Parijs/Montreuil). 23/01 tem 27/01/2017, 30/01 tem 3/02/2017 in Zomer van Antwerpen en van 7/02 tem 20/02/2017 in ccBe (Antwerpen).
- Montage: 4 dagen in het voorjaar van 2017.
Van 21/02 tem 24/02/2017 in het ccBe (Antwerpen).
- Première België: 24/02/2017 in ccBe (Antwerpen).
- Repetities: 10 dagen in het voorjaar van 2017.
Van 14/02/2017 tem 24/02/2017 in Rotterdam (Rotterdamse Schouwburg, Dansateliers).
- Montage: 3 dagen in het voorjaar van 2017.
Van 27/03 tem 29/03/2017 in de Rotterdamse Schouwburg.
- Première Nederland: op 29/03 en 30/03/2017 in de Rotterdamse Schouwburg.
- Première Frankrijk: mei 2017 tijdens het festival Rencontres Chorégraphiques Internationales de Seine-Saint-Denis.

////////// **Self-Accusation Soli (werktitel) - 2017**

Artistieke beschrijving

Eén performer wordt op scène gezet met camera, projectiescherm, geluidsplaat, micro en 'loopstations'. Een eenzame biecht van wat was, is, komt en geweest zou kunnen zijn.

Werkwijze en productie

Self-Accusation Soli wordt tegelijkertijd met de groepsversie gemaakt (zie eerder). Elke solo, ontwikkeld voor *Self-Accusation*, kan onafhankelijk als een volwaardige solo-voorstelling worden getoond. Ann gaat met de performer dieper in op een aantal elementen die reeds in de grotere versie aan bod komen.

Verkoop

De soli worden onafhankelijk of als voorprogramma van een andere WArD/waRD voorstelling getoond. Ze zijn ook geschikt voor programmering op alternatieve locaties en evenementen (in musea, tijdens festivals, etc.). WArD/waRD doet zelf de verkoop van deze voorstelling.

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR ////////////////////////////////////// EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //////////////////////////////////////

Beoogd speelplan

Première 2017 (blijft na 2018 op het repertoire)

Totaal 20 voorstellingen in 2017 & 2018 (zalen <400)

2017-2018

Rotterdam - Schouwburg/Kunsthal/Het Nieuwe Instituut (4), Amsterdam - Theater Bellevue/Stedelijk Museum (4), Den Haag - Korzo/Musea (2), Utrecht - Theater Kikker/Spring/Centraal Museum (2), Eindhoven - Natlab/Piet Hein Eek (1), Leiden - Theater ins Blau/Museum (1), Maastricht - AINSI/Bonnefantenmuseum (1). Purmerend - Theater De Verbeelding/Reuring (1), Antwerpen - ccBe/M HKA (4)

De doelgroep

- Danspubliek Nederland, België, internationaal.
- Muziek-, theater- en beeldende kunstliefhebbers.
- Film liefhebbers, psychologen, filosofen en studenten (kunstopleidingen maar ook film- en theaterwetenschappen).

Planning

Zie planning *Self-Accusation*. Na de première van *Self-Accusation* wordt een week gepland om de afzonderlijke soli af te monteren.

////////// **FF+Rew 60:00**

Artistieke beschrijving

De shock, een heftige emotionele, psychische of fysische klap, was de eerste grote emotie die Ann aan het begin van haar carrière als choreograaf wilde analyseren. Ze vertrok vanuit de vraag “Wat gebeurt er met het lichaam als je schrikt?” en werkte zo de chronologie van de shock uit. Belangrijke inspiratiebron was het door Frank Pierce Jones geschreven startle pattern in zijn boek ‘Body Awareness in Action’ over de Alexander techniek.

Een eerste versie van *FF+Rew* werd gemaakt in 2002. Er volgde een soloversie in 2003. *FF+Rew 60:00* (2005) was de derde versie van precies een uur waarin het tijdselement sterker werd benadrukt. Het is deze laatste versie die we in 2018 hernemen. In deze

---

“Een intense fysieke prestatie, met veel grondwerk dat tegelijk bruusk en gecontroleerd is.”

– Le Soir (België) over FF+Rew 60:00

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR ////////////////////////////////////// EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //////////////////////////////////////

voorstelling keert Ann de chronologie van de shock om. De klap komt pas op het einde; de shock waardoor je niet meer kunt bewegen. Het onvermoeibare ritme van de muziek van Arne Van Dongen vormt een deterministische ondertoon.

In retrospectief is deze choreografie een sleutelstuk waarin de basis is gelegd voor verschillende elementen die in later werk verder werden uitgepuurd. Het vormt de blauwdruk van Anns taal. Net daarom kiezen we ervoor om deze voorstelling, bijna 15 jaar na datum, te hernemen en deze samen met haar nieuwe, meer grensoverschrijdende of holistische werk, te touren in binnen- en buitenland.

Werkwijze en productie

We zoeken vijf nieuwe danseressen, waarvan twee stagiaires (van Codarts, ArtEZ, AHK, Fontys, Parts en Artesis). Het instuderen van *FF+Rew 60:00* is voor hen een opleiding in Anns taal en biedt hen de kans om door te groeien binnen het gezelschap.

De oorspronkelijke opnames van de voorstelling en de notulen van Ann vormen de basis van de reconstructie. Judit Ruiz Onandi en Frauke Mariën, beiden deel van de oorspronkelijke cast, zijn repetitors. Hun herinneringen aan de oorspronkelijke voorstelling vormen een belangrijke meerwaarde tijdens het repetitieproces. We schakelen opnieuw extra stagiaires in als understudies (zie hoofdstuk 1).

Muziek, lichtontwerp, scènebeeld en kostuums blijven behouden. Tijdens het creatieproces wordt Ann bijgestaan door een productie leider, een techniker en Bernie van Velzen die, indien nodig, het originele lichtontwerp aanpast.

De voorstelling is een coproductie met de Rotterdamse Schouwburg en ccBe (Antwerpen). We zoeken internationale samenwerkingspartners.

Verkoop

Verkoop door Inke Berbee (theaters NL), Line Rousseau (internationaal) en WArD/waRD.

Beoogd speelplan

Première 2018 (blijft na 2018 op het repertoire)

Totaal 33 voorstellingen in 2018, waarvan 10 in grote zalen

2018

Schouwburg - Rotterdam (3), Stadsschouwburg - Amsterdam (2), Theater Kikker - Utrecht (1), Parktheater - Eindhoven (1), Odeon De Spiegel Theaters - Zwolle (1), Schouwburg De Lawei - Drachten (1), LUX - Nijmegen (1), De NWE Vorst - Tilburg (1), Chassé Theater - Breda (1), Stadstheater Arnhem (1), Korzo - Den Haag (2), Speelhuis - Helmond (1), Toneelschuur - Haarlem (1), De Harmonie - Leeuwarden (1), Parkstad Limburg Theaters - Heerlen (1), Grand Theatre - Groningen (1), Verkadefabriek - Den Bosch (1), Antwerpen (2), Internationaal (10)

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR // EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //

De doelgroep

Zowel het vaste danspubliek van WArD/waRD als de dansliefhebber die nog niet bekend is met het vroege werk van Ann.

Planning

- Auditie voor studenten in maart 2017.
- Auditie voor professionelen in de zomer van 2017 in Rotterdam, Antwerpen, Londen en Parijs.
- Repetities najaar 2017 (10 weken tussen september en december) in Antwerpen (ccBe) en Rotterdam (Rotterdamse Schouwburg en Dansateliers).
- Première in Rotterdam en Antwerpen januari 2018.

////////// **Hernemingen**

- *The Black Piece*
- *We Solo Men*
- *Co(te)lette*
- *Afraid en Ohm*

Speelperiode 2017-2018

Verkoop Line Rousseau

Beogd speelplan totaal 15 voorstellingen in zalen >400

2017 Internationaal (5)

2018 Internationaal (10)

////////// **Q61 Cemetery**

Verkoop WArD/waRD

Beogd speelplan totaal 20 voorstellingen <400

2017 Rotterdam - Begraafplaats (6), Amsterdam - Begraafplaats (4)

2018 Antwerpen - Begraafplaats (10)

////////// **Q61 Niche 5**

Verkoop WArD/waRD

Beogd speelplan totaal 5 voorstellingen <400

2018 Rotterdam (Kunsthof/Het Nieuwe Instituut) (5)

////////// **Doorlopend 2017-2018**

Workshops & Summerclasses

De komende vier jaar gaat WArD/waRD actief op zoek naar nieuw (jong) talent. We organiseren workshops en summerclasses in eigen beheer voor amateurs, studenten en professionelen. Uit deze poule worden op termijn dansers en performers gekozen

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR // EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //

met wie Ann wil samenwerken. Het is een interactieve manier om de specifieke bewegingstaal en het repertoire van Ann door te geven aan een nieuwe generatie performers, haar idioom wijder te verspreiden en een nieuw doelpubliek aan te spreken en meer te betrekken bij onze werking.

We trachten ons aanbod zo goed mogelijk af te stemmen op de specifieke vragen uit het danslandschap. We staan hiervoor in nauw contact met verschillende dansopleidingen (zowel voor professionelen als amateurs in Nederland en België), onze coproductiepartners en organisaties voor jongeren en jonge makers (Dansateliers, Villanella).

We streven naar een nauwere samenwerking met Nederlandse en Vlaamse (dans) opleidingen via gastcolleges en gastvoorstellingen (zie hoofdstuk 1).

Onderzoekslabo's & artistieke coaching

Artistieke ontmoetingen zijn essentieel voor de verdere verdieping en ontwikkeling van het werk en de taal van Ann. Om deze ontmoetingen concreet te maken organiseert WArD/waRD vanaf 2017 twee keer per jaar een onderzoekslabo in binnen- of buitenland. We nodigen verschillende dansers, performers, muzikanten en makers uit andere kunst disciplines uit om deel te nemen en gedurende een aantal dagen intensief met ons samen te werken. We improviseren rond een vooraf bepaald thema, wisselen methodieken uit en leggen de basis voor toekomstige projecten en samenwerkingen. Deze labo's worden volledig georganiseerd in functie van de artistieke vrijheid van de kunstenaar. Hier wordt de kiem gelegd voor nieuwe samenwerkingen en creaties.

Daarnaast coacht Ann steeds vaker kunstenaars, performers en jonge makers. Vanaf 2017 neemt ze de rol van artistieke coach actiever op en zoeken we naar manieren om het werk van jonge makers meer zichtbaarheid te geven.

2D. BESCHRIJVING HOOFDLIJNEN ACTIVITEITEN IN 2019-2020

////////// Amnesia/Memory Loss (werktitel) - 2019

In 2019 creëert Ann de grootschalige productie *Amnesia/Memory Loss* met als thematiek geheugenverlies of dementie. De mentale en fysieke aftakeling waar zowel patiënt als naasten mee worden geconfronteerd krijgen op verschillende manieren (tekst, klank, video, beweging) vorm. Vijfentwintig performers (van verschillende leeftijden en met een uiteenlopende achtergrond) zitten gevangen in een uitputtende ratrace. De toeschouwers worden gebombardeerd met een veelheid aan stimuli tot ook zij hun houvast verliezen (zie paragraaf 2b).

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR // EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //

Amnesia/Memory Loss is een coproductie met ccBe (Antwerpen) en de Rotterdamse Schouwburg. Ook worden er samenwerkingen opgezet met onder meer DE studio/Villanella (Antwerpen), het M HKA (Antwerpen), The Barbican (Londen), Rencontres Chorégraphiques (Parijs) en Kunsthal (Rotterdam). De voorstelling kan zowel in theaters als op locatie getoond worden.

De voor velen herkenbare thematiek van deze voorstelling spoort aan tot het uitwisselen van verhalen en ervaringen. Tijdens het maakproces (en de tournee) worden in de verschillende steden waar we in residentie zijn inwoners uitgenodigd om met ons in gesprek te gaan. Op deze gesprekken worden psychologen, artsen en medewerkers uit instellingen en rusthuizen uitgenodigd. Hun expertise is een meerwaarde voor zowel het gesprek als het maakproces.

////////// **Samenwerkingscreatie - 2020**

In 2020 staat een samenwerkingscreatie met een regisseur of theatergezelschap op de planning. Vanaf 2017 zetten we onze onderzoekslabo's in om op regelmatige basis een artistieke dialoog aan te knopen met verschillende makers en gezelschappen. Deze labo's vormen het ideale platform om vooronderzoek te doen. Hier leggen we de basis voor de samenwerkingscreatie in 2020. We kijken hiervoor in de eerste plaats naar de andere gezelschappen en makers die verbonden zijn aan Theater- en Productiehuis Rotterdam (Johan Simons, Wunderbaum en Umland), maar ook performers, muzikanten en acteurs uit andere gezelschappen kunnen een inspirerende bijdrage leveren. Het uitgangspunt is een geïntegreerde mix van beide gezelschappen of makers met betrekking tot methodiek en de benadering van dans/beweging, theater en muziek. Het thematisch vertrekpunt van deze samenwerkingscreatie wordt in samenspraak beslist.

Verder blijven in 2019 en 2020 *Self-Accusation*, *FF+Rew 60:00*, *Q61 Cemetery*, *The Black Piece*, *We Solo Men* en *Co(te)lette* op het repertoire, organiseren we workshops, summerclasses en onderzoekslabo's en staan we open voor aanvragen van (dans)scholen, gezelschappen en organisaties om gastvoorstellingen te creëren.

2E. RELATIE VAN DE NU AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN TOT DE EERDER UITGEVOERDE ACTIVITEITEN EN MISSIE

In vergelijking met onze vorige activiteiten leggen we voor de periode 2017 – 2020 een sterkere inhoudelijke verbintenis tussen onze geplande projecten. Zoals aangegeven ligt de voorstelling *FF+Rew 60:00* aan de bron van onze thematische lijn. Ze is niet louter een herneming, maar ook een herinnering.

Waar Anns artistieke ambitie de laatste vier jaar nog veel sterker voortvloeide uit haar verlangens om via onderzoek en creaties haar bewegingstaal verder uit te diepen en

2. ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN, SIGNATUUR ////////////////////////////////////// EN BESCHRIJVING ACTIVITEITEN //////////////////////////////////////

(inter)nationale waardering te vinden voor haar eigenzinnige idioom, verlegt ze haar focus de komende periode veel meer van dans naar andere elementen (sound, spel, beeld/video en zelfs tekst).

In *The Red Piece* (2013) stond Ann voor het eerst terug mee op scène. Ze experimenteerde met live sound, gaf het ritme van de voorstelling aan en bracht een zelfgeschreven tekst. Met *Q61 Cemetery* (2014) waagde ze zich voor de eerste keer aan dans in de publieke ruimte. *The Black Piece* (2014) betekende dan weer een artistieke doorbraak voor de manier waarop ze videoprojectie, live camera en sound (voortgebracht door de dansers) integreerde in haar werk. Het zijn elementen die altijd deel hebben uitgemaakt van haar werk, maar nu niet langer ondergeschikt zijn aan het bewegingsmateriaal.

Met de projecten die tussen 2017 en 2020 op ons programma staan, gaat Ann een nieuwe artistieke fase in. Ze beschouwt de ontwikkeling van haar bewegingstaal (voorlopig) als afgerond. De verdere verdieping van haar stijl bevindt zich in het creëren van hedendaagse totaalwerken: het ontwikkelen van een emotioneel minimalisme dat allesomvattend is. Dit vertaalt zich in projecten die op verschillende manieren ambitieus, overstijgend en innovatief zijn: dansers worden performers die zich mengen onder de toeschouwers, kunstenaars uit verschillende disciplines worden inspirerende partners die de verdere artistieke ontwikkeling van Ann stimuleren, voorstellingen zijn niet meer te reduceren tot één genre en worden zowel op de klassieke scène als in de openbare ruimte getoond.

Daarnaast gaan we de connectie met het publiek verder versterken, meer specifiek met het Rotterdamse publiek. Onze verbintenis aan de Rotterdamse Schouwburg/Theater Rotterdam impliceert een sterkere connectie met de stad en haar inwoners. Ook is de keuze voor performers diverser en wordt er ingezet op talentontwikkeling. WArD/waRD zoekt naar manieren om haar toeschouwers meer te betrekken en interactie te stimuleren via open repetities, residenties in musea en open gesprekken rond de thema's van haar werk. Ook de keuze van de performers draagt hierbij toe. Het geïdealiseerde lichaam van de (jonge) getrainde danser overheerst niet langer op scène. Ann kiest in haar toekomstige projecten voor professionele en niet-professionele dansers, acteurs, muzikanten en performers van verschillende leeftijden. De toeschouwer voelt hierdoor een nog sterkere connectie met wat er zich op scène afspeelt. In verhouding tot onze eerdere activiteiten voeren we de organisatie van workshops en summerclasses op en bieden we meerdere stageplekken aan conform onze hoofddoelstelling een de kernactiviteiten die hier logisch uit volgen om de Anns taal te verspreiden. De combinatie van een nieuwe generatie en onze gevestigde dansers zorgt voor een nieuwe dynamiek en een andere kijk op bepaalde sociaal-maatschappelijke thema's die aan bod komen in het werk van Ann.

3. PLAATS IN HET VELD

////// In hoeverre leveren de voorstellingen een onderscheidende bijdrage aan wat er verder wordt gemaakt in Nederland?

Ann Van den Broek ontwikkelde haar carrière, eerst als danseres bij Krisztina de Châtel, Galili Dance en Charlerloi/Danses en later als choreograaf, zowel in Nederland als België. Met de oprichting van WArD/waRD heeft ze er bewust voor gekozen om in beide landen actief te zijn. Het idioom dat ze sindsdien heeft ontwikkeld is bijgevolg onafhankelijk van de Belgische en Nederlandse (dans)traditie. Ze werd geïnspireerd door beide landen, maar ontwikkelde tegelijkertijd een heel eigen taal of zelfs stroming die beide oversteeg: het emotioneel minimalisme.

Waar de focus binnen het emotioneel minimalisme bij aanvang voornamelijk op beweging lag, winnen de verschillende elementen waaruit een voorstelling wordt opgebouwd meer en meer aan belang. Ann streeft naar een totaalconcept en bijgevolg een totaalervaring voor de toeschouwer waarin alle elementen met elkaar vervlochten zijn. Beweging, structuur, ritme, soundscape, licht, scènebeeld, props, kostuums en (live)beeld vormen de totaalchoreografie. Elk element wordt in detail uitgewerkt, maar heeft een onmisbare functie binnen het geheel. Daarmee spreekt ze in toenemende mate een volledig oorspronkelijke of authentieke taal. Haar werk valt nog moeilijk te definiëren als enkel dans. Het is een nieuwe vorm: een audiovisuele performance, een choreografisch concert. Een nieuwe vorm brengt een nieuwe manier van presenteren met zich mee. Ann zal haar werk blijven tonen in de klassieke theaterruimte, maar test tegelijkertijd de flexibiliteit van haar voorstellingen: ze vermengt toeschouwer en performer op en naast scène, zoekt naar locaties buiten de theaterzaal, vraagt residenties aan in musea waar bezoekers haar creatieproces op de voet kunnen volgen. Ze verrast ons en daagt ons uit om anders te kijken naar dans door het in een onverwachte context te plaatsen.

“Ook als je niet eerder een stuk van deze choreografe zag is dit een voorstelling met een fascinerende gelaagdheid.”

– Theaterkrant over Pushing The Wheel

////// Positie van WArD/waRD ten opzichte van andere verwante instellingen

WArD/waRD is een middelgroot gezelschap en vormt een schakel tussen grote spelers (Het Nationale Ballet, NDT, Introdans en Scapino) en kleinere gezelschappen en jonge makers. Het is een positie die ons uitdaagt om ons dynamisch en creatief te blijven organiseren. We zijn een toegankelijk aanspreekpunt voor jonge makers. We

3. PLAATS IN HET VELD ////////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

bieden advies of zelfs een speelplek. Wanneer het nodig is doen we op onze beurt beroep op grotere gezelschappen voor repetitieruimte, technische ondersteuning of communicatiekanalen.

Ward/waRD bouwde de laatste jaren een trouw publiek op. Onder dit publiek bevinden zich niet toevallig steeds vaker muziek-, theater- en beeldende kunstliefhebbers. Daarnaast heeft WARD/waRD veel aantrek bij jonge toeschouwers. Zij voelen zich aangesproken door het rebelse en vernieuwende karakter van Anns voorstellingen.

Ward/waRD neemt mede vanwege haar thuisbasis in zowel Nederland als België een geheel eigen positie in binnen het danslandschap. We werken vanuit beide landen en hebben een vaste voet in Rotterdam en Antwerpen.

////////// **Substantiële samenwerkingsverbanden met andere instellingen**

Structurele samenwerkingsverbanden zijn er met de Rotterdamse Schouwburg/Theater Rotterdam, ccBe (Antwerpen, België), en Rencontres Chorégraphiques (Seine-Saint-Denis, Parijs, Frankrijk).

Met de Rotterdamse Schouwburg/Theater Rotterdam gaan we de komende jaren onze voorstellingen coproduceren. Daarnaast gaan we intensief samenwerken met diverse organisaties en makers in Rotterdam, zoals met Worm (talentontwikkeling), Codarts (educatie) en Het Nieuwe Instituut en De Kunsthal (onderzoek en presentatie). Het coproducentschap met ccBe wordt gecontinueerd, waardoor wij ons verzekeren van een sterke Vlaamse betrokkenheid.

Rencontres Chorégraphiques is onze Franse samenwerkingspartner. Zij programmeren eerder *The Black Piece* (2015) en bieden in 2017 een residentie en podium aan voor de Franse première van *Self-Accusation* op hun festival (editie 2017).

Meer en meer zoekt WARD/waRD ook naar banden met organisaties of instellingen buiten de podiumkunsten, zoals het M HKA (Antwerpen) en The Barbican (Londen). Deze nieuwe relaties passen binnen onze doelstelling om de komende vier jaar in te zetten op het bereiken van andere/alternatieve speelplekken en bijgevolg ook hun publiek.

4. ONDERNEMERSCHAP ////////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

4A. BEDRIJFSVOERING EN FINANCIERING

////////// **Borging en inzet kennis over bedrijfsvoering**

Ward/waRD werkt met ervaren medewerkers die op bedrijfsmatig en productieel vlak het klappen van de zweep kennen door hun jarenlange ervaring in de sector. Zij worden ondersteund door het bestuur waarvan de leden eveneens ruime bedrijfsmatige en bestuurlijke kennis en ervaring hebben binnen de podiumkunsten. Ontstaan er vacatures binnen de organisatie of bestuur dan zullen deze ingevuld worden door medewerkers en bestuursleden met minimaal dezelfde capaciteiten.

Ward/waRD is lid van de branchevereniging NAPK, waardoor nieuwe ontwikkelingen tijdig worden gesignaleerd en geïmplementeerd binnen de organisatie.

Ward/waRD wordt gedragen door een klein team van vaste medewerkers (huidig totaal 2,2 fte) van wie een grote verantwoordelijkheid en flexibiliteit wordt gevraagd. Dit team bestaat momenteel naast de directie uit een office- / productiemanager en een freelance medewerker voor de marketing en publiciteit. Om de kwaliteit te waarborgen, de werkdruk beter te verdelen en om te kunnen voldoen aan de (internationale) vraag is het noodzakelijk dat het vaste team wordt uitgebreid op het gebied van productie en marketing/publiciteit. Streven is om deze functies op te waarden naar respectievelijk fulltime niveau (office management) en 0,8 fte (publiciteit). Op het gebied van productie en publiciteit wordt een belangrijke mate van samenwerking met Theater Rotterdam nagestreefd, waardoor er optimaal gebruik gemaakt kan worden van elkaars expertise.

Naast de vaste medewerkers worden per project freelancers aangetrokken, zowel op artistiek, technisch als ondersteunend gebied. Belangrijke functies zijn die van tourmanager en productieleider. Inke Berbee verzorgt sinds 2013 de verkoop van de voorstellingen in Nederland, Line Rousseau is sinds 2013 de buitenlandse agent van Ward/waRD. Deze samenwerkingen worden voor de komende periode gecontinueerd.

“Dit stuk laat alle dansers van hun beste kant zien. De resultaten van het onderzoek naar innerlijk lijden gaat tot het bot.”

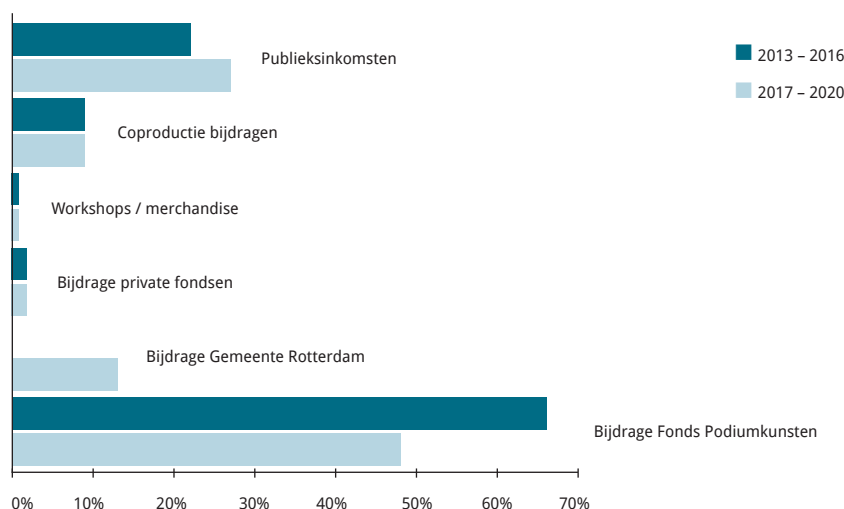
– Opera Plus (Tsjechië) over Phrasing the Pain

4. ONDERNEMERSCHAP //

////////// De financieringsmix

Beoogde financieringsmix 2017 – 2020 in vergelijking met de huidige periode:

	2013 – 2016	2017 – 2020
Publieksinkomsten	22%	27%
Coproductie bijdragen	9%	9%
Workshops / merchandise	1%	1%
Bijdrage private fondsen	2%	2%
Bijdrage Gemeente Rotterdam	–	13%
Bijdrage Fonds Podiumkunsten	66%	48%
Totaal	100%	100%

De verdere toename van de publieksinkomsten is gebaseerd op het feit dat er ten opzichte van de huidige periode meer voorstellingen in grote zalen gespeeld gaan worden (20 per jaar en 45 in de kleine en middenzalen). Voor onze buitenlandse optredens heeft dat eveneens een positief effect, want ook hier kunnen we hogere uitkoopsommen bedingen.

In de huidige periode ontvangt WARD/waRD geen structurele middelen van een stad of provincie. Voor onze continuïteit is het noodzakelijk om een alliantie aan te gaan met een stad. Daarom vestigen we ons in Rotterdam en hebben we voor de periode 2017 – 2020 een subsidieaanvraag ingediend bij de Gemeente Rotterdam voor structurele ondersteuning ter hoogte van € 100.000 op jaarbasis. In de mix maakt dat voor 13% deel uit van het geheel. Hierdoor, en vanwege de hogere publieksinkomsten ligt het aandeel van de financiering door het FPK 18% lager dan in de periode 2013 – 2016.

4. ONDERNEMERSCHAP // //

////////// **Activiteiten ter vergroting van de eigen inkomsten**

Op financieel gebied was de doelstelling om over de periode 2013 – 2016 gemiddeld 34% eigen inkomsten te genereren. Een ambitieus streven, maar op het moment van schrijven lijkt het er sterk op dat dit doel bereikt gaat worden. De jaren 2013 en 2014 werden afgesloten met een gemiddelde van 35% aan eigen inkomsten. In 2015 is ruim 32% gerealiseerd en voor 2016 verwachten we opnieuw 35%. De inkomsten kwamen vanuit diverse bronnen, want naast de reguliere inkomsten uit de verkoop van de voorstellingen en de ticketopbrengsten zijn we er ook in geslaagd om aanvullende substantiële bijdragen te genereren vanuit (private) fondsen, donaties en merchandise.

Voor de periode 2017 – 2020 prognosticeren wij het gemiddelde aandeel eigen inkomsten op een kleine 39%, een groei van ca. 5% ten opzichte van de huidige periode. Voor het belangrijkste deel is deze stijging afkomstig vanuit de directe publieksinkomsten (zie hierboven).

////////// **Visie op het werven van private middelen**

WArd/waRD vindt het om twee redenen belangrijk om private middelen te werven; het creëert maatschappelijk draagvlak en betrokkenheid van donateurs en fondsen én het heeft een positieve invloed op de financiële huishouding. Vanuit dit perspectief is in 2015 de ANBI status aangevraagd en ook toegekend. Mede hierdoor ontvingen we in 2015 een schenking van € 5.000 van een particulier, in 2016 gevolgd door een zelfde donatie.

Door het oprichten van een vriendenvereniging, het initiëren en organiseren van specifieke workshops en masterclasses in eigen beheer en gerichte donatieverzoeken bij de (landelijke) fondsen verwachten wij de komende jaren geleidelijk over een groeiend bedrag aan private middelen te kunnen beschikken.

////////// **Efficiency**

Het werken in twee landen brengt extra kosten met zich mee, dat is onvermijdelijk. Desalniettemin werkt WArd/waRD op dit moment zo efficiënt mogelijk en zetten we ons in om ook de overheadkosten zo laag mogelijk te houden. Substantiële kostenbesparingen zijn daarom in onze ogen niet mogelijk. Coproduceren stelt ons in staat logistiek en taakverdeling steeds beter in te richten, waardoor op dit vlak efficiënter gewerkt kan worden. Ook de samenwerking met de Rotterdamse Schouwburg op publicitair en productioneel gebied draagt bij aan een efficiëntere werkwijze met een groter resultaat.

Het op het repertoire houden van voorstellingen draagt ook bij aan efficiency; dit is al jaren regel bij WArd/waRD.

4. ONDERNEMERSCHAP

Organisatie

Ward/waRD functioneert volgens het bestuurs- en directiemodel, volledig conform de Code Cultural Governance. Het bestuur bestaat momenteel uit drie leden: Hugo Bongers (voorzitter), Fons Dejong (penningmeester) en Marthijn Stam (secretaris). Het bestuur heeft de dagelijkse leiding gedelegeerd aan de algemeen en artistiek leider Ann Van den Broek. Zij wordt ondersteund door Ton Driessen (zakelijk manager) en Ruth Bruyneel (office manager). De organisatie is continue in ontwikkeling. Om tot een optimale vorm te komen vinden er met regelmaat evaluaties plaats op basis waarvan de organisatie wordt bijgesteld.

Visie op het personeelsbeleid

Binnen het personeelsbeleid van Ward/waRD is het essentieel dat medewerkers openstaan voor alle voorkomende functies en werkzaamheden binnen de organisatie. Bij vacatures worden zowel de capaciteiten van de kandidaten alsmede de flexibele opstelling ten aanzien van de gehele organisatie meegewogen. Ward/waRD streeft naar een zo divers mogelijke personeelssamenstelling.

Risico paragraaf

Met de coproducenten van de voorstelling die in 2017 wordt gemaakt zijn al wederzijdse intentieverklaringen uitgewisseld. Het is mogelijk dat plannen wijzigen of dat de financiële omstandigheden van ons gezelschap of de coproducenten veranderen. Als dit zich voordoet wordt in eerste instantie onderzocht of er andere financieringsmogelijkheden zijn. In het uiterste geval zoeken we een andere coproducent. Voor 2017 zijn er geen verplichtingen, de contracten met de vaste werknemers lopen per 31 december 2016 af en ook met anderen zijn geen contracten afgesloten. Waarschijnlijk zal er per 31 december 2016 een (klein) batig saldo zijn. Dit bedrag kan als risicokapitaal worden beschouwd. Daarnaast zullen contracten met vaste medewerkers vanaf 1 januari 2017 (voorlopig) op jaarbasis zijn, zodat de verplichtingen ten aanzien van de medewerkers te overzien blijven.

Het gezelschap is in grote mate afhankelijk van de inzet van Ann Van den Broek als artistiek leider en choreograaf. Als zij, bijvoorbeeld door langdurige ziekte, niet in staat is haar werk te verrichten – zal Ann één of meerdere mensen uit haar huidige of voormalige artistieke team/assistenten kiezen die deze taak dan tijdelijk opneemt.

---

*“Fascinerend, indrukwekkend, verontrustend,
verwarrend. Vol spanning en aangrijpend.”*

– Neue Presse (Duitsland) over The Red Piece

4. ONDERNEMERSCHAP

4B. PUBLIEKSBENADERING

Algemeen

Zoals eerder genoemd is het werk van Ann Van den Broek rauw, dynamisch, vooruitstrevend, direct, oprecht en compromisloos. In het huidige tijdsgewricht waarin vervlakking en instant bevrediging de maat lijken te zijn geworden zien wij een groeiend publiek dat weer geraakt wil worden door authenticiteit en puurheid. Je hoeft het werk van Ann Van den Broek rationeel niet te snappen, maar je voelt onmiskenbaar wat ze teweegbrengt. Authenticiteit en puurheid is de basis van onze marketing-aanpak.

In de periode 2013 – 2015 telden wij ruim 26.000 bezoeken aan de voorstellingen van WArD/waRD, waarvan ongeveer de helft in het buitenland werden gerealiseerd. Voor de periode 2017 – 2020 streven wij naar verdere uitbreiding van het publiek en verhoging van het totale bereik met 20%. Deze groei willen wij realiseren door het intensiveren en relevant maken van de relatie met ons al bestaande publiek. Daarnaast door het aanboren van nieuw publiek door voorstellingen te spelen buiten het theater-circuit zoals bijvoorbeeld in musea, pop podia en afwijkende/spannende locaties. Door de geïntensiveerde samenwerking met de Rotterdamse Schouwburg en onze verhuizing naar Rotterdam verwachten wij eveneens een groter publiek in Rotterdam te bereiken.

Communicatie vormt de kern van alles dat Ann Van den Broek maakt. Mede op basis van deze constatering gaan we de komende jaren het marketingbeleid steviger vormgeven. WArD/waRD ontwikkelt en staat niet stil, dat geldt ook voor haar marketing. We zijn in de beginfase van het implementeren van nieuwe inzichten en ontwikkelingen binnen de (culturele) marketing. Deze zullen in de loop van de komende jaren haar beslag binnen de marketing van WArD/waRD krijgen.

Publieksgroepen/tribes

In ons marketingbeleid spreken we niet meer van de traditionele doelgroepen, maar gaan we uit van tribes met hun eigen codes en topics. Leden van een tribe zijn stevig met elkaar verbonden en het is zaak om als gezelschap de voorwaarden te scheppen om deze verbintenissen vorm te geven en te verstevigen. We gaan op zoek naar de codes van de volgende tribes:

- Trouwe liefhebbers van het werk van Ann Van den Broek die daarover ook een uitgesproken mening hebben.
- Regelmatige bezoekers van bepaalde muziek-, film- en beeldende kunst stromingen die vergelijkbaar zijn met de sfeer en boodschap van de voorstellingen van Ann.
- Professionals uit de dans, muziek en beeldende kunst, die hun hart eraan gegeven hebben.

4. ONDERNEMERSCHAP ////////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

- Modeliefhebbers met een link naar de specifieke Nederlandse- en Belgische modeontwerpers waar Ann en beroep op doet.
- Studenten, niet alleen van dansacademies, maar ook van kunstacademies, theatervormgeving, filmacademies en opleidingen voor beeld en geluid, die hun wereldbeeld aan het vormen zijn.
- Specifieke groepen die een link hebben met één van de producties zoals filosofen, wetenschappers, psychologen, verplegers/mensen uit de zorgsector.
- Kleine zaal kaarthouders van de Rotterdamse Schouwburg, die een hechte groep aan het vormen zijn.

////////// **Publieksbinding**

De basis van de marketing van WArD/waRD is storytelling. Door met elkaar aan het verhaal te bouwen en het verhaal te delen, ontstaat een hechte groep van fans die dat zeker ook zullen delen. Een inktvlekwerking die op de lange termijn het fundament is van een gezelschap om in deze tijd te kunnen bestaan. Storytelling wordt ingezet op verschillende manieren:

- Door regelmatig in dezelfde steden te spelen wordt een band opgebouwd/verstevigd met de tribes in die steden.
- Door daar waar mogelijk in serie te spelen, met name in de grote steden in Nederland. Tijdens de meerdaagsen naar aanleiding van het 15-jarig bestaan van WArD/waRD (2015) bleek dit een uiterst doeltreffende manier te zijn om herhaalbezoek te realiseren.
- Door verder te gaan dan de geijkte inleidingen en voor- en nagesprekken, door ruimte te creëren voor echte discussie met elkaar en met de maker over wat de voorstellingen oproepen en losmaken.
- Door een persoonlijke band op te bouwen, bijvoorbeeld door het openbaar maken van sommige repetities.
- Door het opzetten van een community, een groep mensen die op basis van hetgeen de voorstellingen van Ann Van den Broek oproept met elkaar te verbinden. De liefhebbers die alles van WArD/waRD bijhouden.

Om met ons publiek in contact te blijven/te komen bewandelen we de volgende wegen:

- Via onze eigen kanalen. Centraal staan daarin de (in 2017 vernieuwde) website, nieuwsbrieven, Facebook pagina en vimeo- en youtube kanaal. Vergroting van het aantal mailadressen, vrienden en volgers is een belangrijke uitdaging voor de toekomst. Hiernaast is het opzetten van community's een toekomstige uitdaging waarvan we hoge verwachtingen hebben.
- Via de podia. Het overgrote deel van de contacten met het publiek loopt immers via de podia. Belangrijke items zijn; duurzame relaties met dezelfde podia, korte communicatielijnen, adequate informatieverstrekking, gezamenlijk bedenken van specifieke promotionele acties.

5. SPREIDING // //////////////////////////////////////

////////// Vestigingsplaats

Sinds de oprichting is Den Haag onze standplaats. Na de afbouw van de samenwerking met Korzo is WArD/waRD in 2015 *preferred partner* van de Rotterdamse Schouwburg geworden, als opmaat naar een verdere samenwerking de komende jaren. In de loop van 2016 gaan we ons ook fysiek in Rotterdam te vestigen. Het is niet toevallig dat WArD/waRD voor Rotterdam kiest, een stad met hetzelfde DNA als Antwerpen, waar de Belgische vzw WArD/waRD gevestigd is: Als rasechte Antwerpse die haar eerste artistieke stappen in Rotterdam zette, delen beide steden karaktertrekken die niet enkel bij Ann als persoon/choreograaf, maar ook bij haar werk passen. Rauw, dynamisch, vooruitstrevend, direct, oprecht.

////////// Speelplekken

Nederland

Inke Berbee verzorgt de Nederlandse tourneeplanning. Gezamenlijk werken we aan onze zichtbaarheid in Nederland.

De afgelopen jaren zijn onze voorstellingen in tal van Nederlandse steden gespeeld, van Alkmaar tot Heerlen en van Leeuwarden tot Eindhoven, in totaal in 24 steden. Voor 2017 – 2020 concentreren we ons in de eerste plaats op de steden waar al een band mee is opgebouwd. Er zal niet in alle gevallen automatisch in de schouwburgen of op de reguliere podia gespeeld worden. In enkele steden richten we ons ook op locatiebespeeling, zoals bij voorbeeld in musea of op begraafplaatsen, waar mogelijk in samenwerking met (lokale) festivals.

Internationaal

Internationaal worden de voorstellingen van WArD/waRD gezien als vernieuwend en uniek. Daardoor is er een sterk groeiende belangstelling voor ons werk. In de periode 2013 tot heden speelden we onze voorstellingen op vooraanstaande festivals in twaalf landen, zowel in als buiten Europa.

Gezamenlijk met Line Rousseau werken we aan verdere uitbouw van onze internationale werking waarbij we de volgende strategie volgen:

- Versteving long-term partners (podia en coproductanten). Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met Rencontres Chorégraphiques Internationales de Seine Saint Denis (Parijs, Frankrijk). In 2015 presenteerden we *The Black Piece* op het festival in Parijs, wat een groot succes is geworden. In 2017 treedt deze organisatie op als coproductant en presentatieplek voor *Self-Accusation*.
- Uitbreiding internationale speelplekken in Europa en daarbuiten.
- Coproducteren met buitenlandse partners. Naast het festival in Parijs zijn er gevorderde gesprekken met CCN Lyon (FR) en Atlanta University (USA) als coproductanten van *Self-Accusation*.

6. TOELICHTING OP BEGROTING, DEKKINGSPLAN ////////////////////////////////////// EN KENGETALLEN //////////////////////////////////////

////////////////////////////////// **Algemeen**

De begroting is gebaseerd op vijf nieuwe voorstellingen, het doorspelen hiervan en reprises. De voorstellingen worden in Nederland en het buitenland gespeeld. De begroting is gebaseerd op 260 uitvoeringen; gemiddeld 65 per jaar; circa 160 in Nederland, waarvan 40 in Rotterdam en 100 in het buitenland.

Het boekjaar 2014 werd negatief afgesloten, omdat er in 2014 minder voorstellingen zijn gespeeld dan subsidiabel gesteld door het FPK. Op de balans per 31 december 2014 staat hiervoor een bedrag van € 147.600 gereserveerd. In 2015 is het tekort aan uitvoeringen ingelopen.

////////////////////////////////// **Baten**

Directe inkomsten

Publieksinkomsten

De gemiddelde uitkoopsom calculeren we op ca. € 3.100 per voorstelling. Hierin opgenomen het feit dat in het buitenland hogere uitkoopsommen worden gehanteerd dan in Nederland. Daarnaast spelen we in vergelijking met 2015 meer voorstellingen in grote zalen wat eveneens een positief effect heeft op de hoogte van de uitkoopsommen.

Overige directe inkomsten

Dit zijn de opbrengsten van de workshops en de coproductiebijdragen. Voor 2017 liggen er inmiddels intentieverklaringen met Parijs en Lyon en zijn we in gesprek met Londen en Atlanta.

Binnen deze post is de jaarlijkse coproductiebijdrage van ccBe en de Rotterdamse Schouwburg opgenomen evenals nog aan te vragen subsidies in Vlaanderen via vzw WArD/waRD.

Indirecte inkomsten

Diverse inkomsten

In 2014 is WArD/waRD gestart met merchandise, een groeiende bron van inkomsten.

Overige bijdragen uit private middelen

In 2016 richt WArD/waRD een vriendenvereniging op. Op basis van de fundraising in 2015 voor het boek 15-jaar WArD/waRD, verwachten wij dat de oprichting hiervan jaarlijks een bedrag van minimaal € 4.500 op zal brengen (particulieren en bedrijven).

Bijdragen private fondsen

Per jaar worden aanvragen ingediend bij diverse fondsen. Op basis van de afgelopen jaren moet het haalbaar zijn om jaarlijks een bedrag van € 12.500 van private fondsen te vergaren.

6. TOELICHTING OP BEGROTING, DEKKINGSPLAN // EN KENGETALLEN //

Subsidies

Rotterdam

Aan de Gemeente Rotterdam wordt een bedrag van € 100.000 per jaar gevraagd als tegemoetkoming in de totale lasten.

Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten

De hoogte van de aanvraag is gebaseerd op 65 uitvoeringen per jaar volgens onderstaande specificatie:

20 in zalen > 400 ad € 5.000	€ 100.000
45 in zalen < 400 ad € 4.100	€ 184.500
<u>Basis bedrag</u>	<u>€ 75.000</u>
Totaal	€ 359.500

////////// **Lasten**

Beheerslasten materieel

Deze betreffen de huur van kantoor- en opslagruimte kantoor-, afschrijvings- en algemene publiciteitskosten. Ten opzichte van de huidige periode is de huisvesting hoger ingeschat vanwege de te betrekken kantoorruimte in Rotterdam.

Beheerslasten personeel

Deze betreffen de overhead kosten van artistiek leider (0,8 fte), zakelijk leider (0,8), office manager (1,0 fte) en medewerker marketing/publiciteit (0,8 fte). De inschaling van deze functies is conform CAO Theater en Dans. De loonontwikkeling tot en met 2020 is ingecalculerd. Ten opzichte van 2015 is hier sprake van een substantiële stijging, omdat de kosten van deze medewerkers nu ten lasten komen van de beheerslasten, terwijl deze in 2015 werden toegerekend aan de projecten (met uitzondering van de zakelijk leider en de office manager).

Activiteitenlasten materieel

Deze betreffen het totaal van de voorbereidings- en uitvoeringskosten, alsmede de specifieke publiciteitskosten.

Activiteitenlasten personeel

Deze betreffen de salarissen en honoraria van alle freelancers die bij de voorstellingen betrokken zijn. Ook hier geldt dat de loonontwikkeling tot en met 2020 is meegerekend.

////////// **Eigen inkomsten percentage**

Het gemiddelde eigen inkomstenpercentage over de periode 2017 – 2020 bedraagt op basis van de begroting 38,64%. Ter vergelijking; het aandeel eigen inkomsten in de periode 2013 – 2015 bedroeg ca. 35%.

WARD / ward

////////////////////////////////////

**I zn. a) bewaking, wacht; verzekerde bewaring;
voogdijschap, curatele; b) pupil, beschermeling;
c) het pareren (schermen); d) afdeling (zaal) in
ziekenhuis, gevangenis, enz.; e) stadswijk, stede-
lijk (kies)district; II ww. a) beschermen (tegen);
bewaken; b) pareren, afweren; III gezelschap van
Ann Van den Broek**